

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobkyně: H. S.
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 5. 11. 2019, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná vydala dne 5. 11. 2019 rozhodnutí o námitkách žalobkyně, podaných proti rozhodnutí žalované v I. stupni, které bylo vydáno dne 14. 1. 2019. Citovaným rozhodnutím žalované ze dne 14. 1. 2019 byl žalobkyni přiznán starobní důchod ve výši 4.106,- Kč měsíčně, a to dle § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“), a to od 16. 9. 2017. Dle nařízení vlády č. 343/2017 Sb., se pak od lednové splátky důchodu v r. 2018 zvýšila procentní výměra starobního důchodu na 1.611,- Kč měsíčně, základní výměra starobního důchodu na 2.700,- Kč měsíčně, celkem tak žalobkyni náleželo 4.311,- Kč měsíčně. Dle nařízení vlády č. 213/2018 Sb., došlo od lednové splátky důchodu v r. 2019 ke zvýšení procentní výměry starobního důchodu

žalobkyně na částku 2.129,- Kč měsíčně a základní výměra se zvýšila na 3.270,- Kč měsíčně, celkem tak žalobkyni náleželo 5.399,- Kč měsíčně.

2. Žalobkyně se námitkami domáhala přehodnocení tohoto rozhodnutí, žádala, aby žalovaná jí započítala dobu studia na gymnázium od 16. 7. do 15. 8. 1976 (31 dní), v období od 7. 10. 1985 do 13. 11. 1992 nevykonávala žalobkyně žádnou výdělečnou činnost, byla na mateřské dovolené, žádala proto doplnit dobu péče o dítě a výdělky vyplacené zaměstnavatelem Krkonošské mlékárny, n.p. Trutnov vyloučit, neboť v té době byla na mateřské dovolené. Dále žádala o upřednostnění výdělků ze zaměstnání za období od r. 1978 do 5. 11. 1982, kdy byla zaměstnána v Kolora Semily, n.p., před vyloučenou dobou, která byla získána při péči o dítě do čtyř let věku a při péči o osobu blízkou. Dále žalobkyně uvedla, že do vyměřovacích základů nelze zahrnout částky, vyplacené zaměstnavatelem Krkonošské mlékárny Trutnov, a to 401,- Kč, 200,- Kč, 643,- Kč a 4.630,- Kč, neboť se jednalo o dobu péče o dítě, kdy neodpracovala žádný den, tyto doby byly po celý rok vyloučeny a nemohou se považovat za kalendářní doby s výdělky za období před r. 1996. Závěrem pak žalobkyně uvedla, že v žádosti o důchod je uvedena jako matka dítěte F. J., jehož matkou je její sestra. V dodatku k námitkám sdělila, že náhradní doby pojištění od 14. 11. 1992 do 1. 10. 1993 byla pro stanovení procentní výměry důchodu snížena na 80 %, avšak má být do r. 1995 počítána plně a je tedy potřebné opravit procentní výměru na 38 let, posunout v případě několika chybějících dnů věk odchodu do důchodu a dorovnat rozdíly mezi původní a zvýšenou částkou důchodu od r. 2017 po změně vyměřovacích základů.
3. Žalovaná v napadeném rozhodnutí popsala řízení o námitkách žalobkyně, předně uvedla, že dodatečně započítala dobu studia na gymnázium za období od 16. 7. do 15. 8. 1976, a to jako náhradní dobu pojištění v rozsahu 31 dnů, v souladu s ust. § 22 odst. 1 písm. c) ZDP.
4. Dále žalovaná uvedla, že provedla prostřednictvím OSSZ Trutnov šetření u archivu Docu Save, s.r.o. ve Valašském Meziříčí s žádostí o mzdové listy za období od 6. 11. 1982 do 31. 12. 1985, z odpovědi zjistila, že jsou přítomny pouze mzdové listy za období od r. 1986, nepostupovala tak dle § 18 odst. 4 ZDP.
5. S odkazem na dávkový spis pak žalovaná uvedla, že žalobkyně v období od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2017 pobírala odměnu pěstouna ve výši 96.000,- ročně, když na základě rozsudku Okresního soudu v Jičíně jí byl svěřen do výchovy a výživy nezletilý syn její sestry J. P. (později změněno jeho příjmení na F). Zároveň pak v uvedeném období pečovala o svoji sestru L F, která byl od 1. 6. 2005 do 31. 12. 2006 osobou převážně bezmocnou a od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013 osobou závislou na péči jiné osoby ve stupni II, od 1. 1. 2014 dosud pak ve stupni III. Zde žalovaná odkázala na § 5 odst. 1 písm. k) ZDP a § 47k zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, do doby pojištění žalobkyni započítala dobu od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016 a vyměřovací základ ve výši 384.000,- Kč (96.000,- ročně), zároveň došlo ke zvýšení rozsahu doby pojištění získané pro stanovení výše procentní výměry důchodu z 13 775 dnů na 13 799 dnů (37 roků a 294 dnů).
6. Žalobkyni byla započtena doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, po kterou jí náležela podpora v nezaměstnanosti v rozsahu 1 roku a 322 dnů, žádná další doba vedení v této evidenci nebyla doložena.
7. V dalším rozhodnutí o námitkách obsahuje odkaz na § 4 odst. 2 ZDP, § 34 odst. 1 a na jejich základě pojednává o zápočtu náhradních dob pojištění, resp. kdy se započítávají tyto cele a kdy v rozsahu 80 %. Žalovaná uvedla, že žalobkyně získala náhradní doby

pojištění v celkovém rozsahu 1 245 dnů, z nichž 80 % činí 996 dnů po zaokrouhlení, krácení činí 249 dnů, což se projevilo poklesem celkové doby pojištění zhodnotitelné pro výši procentní výměry starobního důchodu z 38 roků a 178 dnů na 37 roků a 194 dnů.

8. V neposlední řadě pak žalovaná v napadeném rozhodnutí ozřejmila, jakým způsobem stanovila výpočtový základ, vycházející s osobního vyměřovacího základu žalobkyně. Odkázala na § 16 ZDP, dle něhož činí osobní vyměřovací základ žalobkyně jako měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období částku 448.857,- Kč, odkázala na § 18 odst. 1 ZDP, dle něhož je rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu období, které začíná kalendářním rokem, který bezprostředně následuje po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu a s odkazem na odst. 4 pak uvedla, že se do rozhodného období nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Rozhodné období žalobkyně jsou roky 1986 až 2016 a osobní vyměřovací základ byl dle výpočtu stanoven na částku 3.583,- Kč. Výpočtový základ žalobkyně pak je stanoven ve smyslu § 15 odst. 2 ZDP a § 16 na částku 3.583,- Kč, procentní výměra starobního důchodu za 37 celých roků činí 55 % výpočtového základu, tedy částku 1.989,- Kč po zaokrouhlení. Ke dni 16. 9. 2017 činí celková výše starobního důchodu součet základní a procentní výměry, tedy částky 2.550,- Kč a 1.989,- Kč, celkem 4.539,- Kč, následují valorizace, jak uvedeno výše v bodě 1.
9. V závěru žalobou napadeného rozhodnutí pak žalovaná odůvodnila zápočet žalobkyní namítaných částek.
10. Rozhodnutí žalované o námitkách v reakci na námítky žalobkyně změnilo rozhodnutí orgánu I. stupně, a to následovně:
 - Žalobkyni dle § 29 odst. 1 ZDP přiznalo od 16. 9. 2017 starobní důchod ve výši 4.539,- Kč měsíčně,
 - Dle nařízení vlády č. 343/2017 Sb., náleží žalobkyni od ledna 2018 starobní důchod ve výši 4.759,- Kč,
 - Dle nařízení vlády č. 213/2018 Sb., pak žalobkyni náleží od ledna 2019 starobní důchod v částce 5.399,- Kč.

II. Žalobní argumentace

11. Žalobkyně v žalobě namítala, že napadené rozhodnutí žalované o námitkách považuje za nesprávné z následujících důvodů:
 - Žalovaná nedostatečně zjistila skutkový stav, když argumentovala tím, že pro výpočet musela použít vyměřovací základy v letech 1986, 1990, 1991, 2013, 2014, 2015 a 2016, neboť v archivu Docu Save s.r.o. ve Valašském Meziříčí se nacházejí mzdové listy zaměstnavatele Krkonošské mlékárny Trutnov pouze za období od r. 1986 a mzdové listy do tohoto období se tam nenacházejí. Z uvedeného důvodu žalovaná nepostupovala dle zákona, který stanoví, že do rozhodného období se nezahrnují roky před r. 1986, ovšem není-li v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce, rozhodné období se prodlužuje před r. 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující rok, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let. U žalované se nacházejí evidenční listy o době zaměstnání a výdělku od r. 1978 – 5. 11. 1985 od zaměstnavatele Kolora n.p. Semily,

Výpočetní středisko a Kolora n.p. závod Háje nad Jizerou, Semily, které žalovanou zohledněny nebyly. Důchod tak byl žalobkyni vypočten z příspěvku od zaměstnavatele Krkonošské mlékárny Trutnov, kdy pečovala o dítě do čtyř let věku a z odměny pěstouna v r. 2013 – 2016 při péči o osobu blízkou závislou na péči jiné osoby ve stupni II. – III., která má být v osobním listu důchodového pojištění vyloučena. Období péče o osobu závislou ve III. stupni má být správně od 1. 1. 2015 stupeň III., současně žalovaná započítala do doby pojištění dobu od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016 a vyměřovací základ ve výši 384.000, vypočítaný z odměny pěstouna.

- Došlo ke zvýšení rozsahu doby pojištění získané pro stanovení výše procentní výměry důchodu z 13 775 dnů na 13 799 dnů, žalovaná nezapočetla dobu studia od 16. 7. 1976 do 15. 8. 1976 v osobním listu důchodového pojištění (dále jen „OLDP“) ze dne 14. 1. 2019.
- Žalobkyně je přesvědčena, že zápočet výdělků ze zaměstnání z let 1978 – 5. 11. 1982 je pro ni výhodnější, úhrn ročních vyměřovacích základů za toto období je odhadem částka převyšující 800.000 Kč, počítá-li s podobným koeficientem jako je stanoven v r. 1982 v OLDP, který je součástí rozhodnutí ze dne 14. 1. 2019. Takový výpočet žalovaná neprovedla, v rozhodnutí o námitkách ze dne 5. 11. 2019 pouze konstatovala, že se o období 6. 11. 1982 – 31. 12. 1985 žádné mzdové listy nenacházejí. Žalobkyně žádala o vyloučení příjmů – odměny pěstouna, když příjmy ze zaměstnání budou vyšší, žádala o upřednostnění příjmů z let 1978 – 5. 11. 1982 před dobou vyloučenou, která byla získána při péči o dítě do čtyř let věku a péči o osobu blízkou. Péče o osobu blízkou závislou ve stupni II. – III. má být dobou vyloučenou, aby nezhoršovala průměrný výdělek v ostatních obdobích.
- Žalobkyně považuje výrok rozhodnutí ze dne 5. 11. 2019 za nesprávný, výše důchodu byla opět z příspěvků od zaměstnavatele při péči o dítě do čtyř let, je to období před r. 1996, které má být vyloučeno, odměna pěstouna byla vyplácena v r. 2013 – 2016 v době, kdy žalobkyně pečovala o osobu blízkou, závislou na péči jiné osoby ve stupni II. – III., opět doba vyloučená, výdělků ze zaměstnání měla pouze v období od 1. 1. 1978 – 5. 11. 1982. Toto období žalovaná nezohlednila. Příjmy, které jí byly vyplaceny před r. 1996 od zaměstnavatele Krkonošské mlékárny, kdy byla žalobkyně na mateřské dovolené byly: v r. 1986 401,- Kč doplatek ročních prémie, v r. 1989 200,- Kč záloha ročních prémie, 1990 643,- Kč příspěvek 8 dnů dovolené k navazujícímu mateřskému příspěvku, 1991 pak částka 4.630,- Kč dvouměsíční odstupné za měsíc říjen vyplacené v měsíci listopadu 1991, což bylo plnění za dřívější období, než šla na mateřskou dovolenou v r. 1985 a celá doba měla být dobou vyloučenou. Žalovaná tyto částky zahrnula v OLDP do vyměřovacích základů pro výši starobního důchodu, přitom žalobkyně neodpracovala ani jediný den, byla to plnění za dřívější období.
- Jiný způsob výpočtu provedla žalovaná v OLDP, který je součástí rozhodnutí ze dne 14. 1. 2019, kdy nejprve r. 1986, 1989 a 1991 vyloučila a započítala výše uvedené částky do RVZ při péči o dítě do čtyř let věku a ještě připočítala do vyměřovacího základu jeden rok 1982, výdělek ze zaměstnání v Koloře, n.p., Háje nad Jizerou.
- OSSZ Trutnov provedla rekonstrukci ELDP zaměstnavatele Krkonošské mlékárny, závod Trutnov, kdy roky 1986 – 1991 jsou zahrnuty do náhradních dob pojištění, ale žalovaná v OLDP ze dne 23. 10. 2019 započítala částky výše uvedené, vyplacené zaměstnavatelem, když byla žalobkyně na mateřské dovolené, do vyměřovacích základů jako vedlejší činnost – zaměstnání, ona však neodpracovala jediný den a doby měly být

vyloučeny. Kryje-li se náhradní doby s příjmy při péči o osobu blízkou závislou na péči jiné osoby ve stupni II – IV., tato doba s výdělků má být dobou vyloučenou, protože je dosahováno nízkých příjmů, žalobkyně v době žádosti neznala přepočítací koeficienty, nemohla ani požádat o předběžný výpočet důchodu.

- Žalobkyně navrhla upřednostnit výdělků ze zaměstnání za období 1978 – 1982, když nezískala dostatek výdělků od r. 1986. Při výpočtu v období výše cit. péče se žádné výdělků nehodnotí, jde o tzv. vyloučenou dobu, aby nezhoršovala průměrný výdělek v ostatních obdobích.
- Žalobkyně žádala zrušení napadeného rozhodnutí žalované o námitkách, žádala, aby soud žalované uložil vydat nové rozhodnutí v její věci, s provedením výpočtu z výdělků ze zaměstnání před r. 1986, tj. období 1978 – 5. 11. 1982, toto zahrnout do vyměřovacích základů v OLDP, doby po r. 1986 – 1991 s vyměřovacími základy péče o dítě do čtyř let věku a příjem – odměna pěstouna vyplacený při péči o osobu blízkou závislou na péči jiné osoby ve stupni II – III. v letech 2013, 2014, 2015 a 2016 vyloučit a vyměřovací základy nepočítat do úhrnu RVZ. Žádala též zpětné doplacení rozdílu k dosud vyplaceným částkám důchodu.

III. Vyjádření žalované

12. Z písemného vyjádření žalované ze dne 6. 2. 2020 vyplývá, že žalobkyně uplatnila dne 16. 10. 2018 žádost o přiznání starobního důchodu ode dne 16. 9. 2017, rozhodnutím ze dne 14. 1. 2019 jí byl tento dle § 29 odst. 1 ZDP přiznán ve výši 4.106,- Kč měsíčně. V námitkách proti tomuto rozhodnutí žádala žalobkyně zápočet doby studia na gymnáziu od 16. 7. do 15. 8. 1976 v délce 31 dní, v období od 7. 10. 1985 do 13. 11. 1992 nevykonávala žádnou vedlejší činnost, byla na mateřské dovolené. Žádala doplnit péči o dítě a výdělků vyplacené zaměstnavatelem Krkonošské mlékárny Trutnov vyloučit, dále žádala upřednostnit výdělků ze zaměstnání za období 1978 – 5. 11. 1982, kdy byla zaměstnána v Koloře Semily před vyloučenou dobou, která byla získána péčí o dítě do čtyř let věku a při péči o osobu blízkou. Namítala, že částky (uvedené v bodě 11), nelze zahrnout do vyměřovacích základů, v té době žalobkyně neodpracovala jediný den, měly by být vyloučeny. V žádosti o důchod je uvedena jako matka dítěte J. F., ale matkou je její sestra L.a F., v dodatku k námitkám pak žalobkyně uvedla, že v OLDP chybí doba pojištění od 16. 7. do 15. 8. 1976, namítala, že náhradní doba pojištění od 14. 11. 1992 do 1. 10. 1993 jí byla pro stanovení procentní výměry důchodu snížena na 80 %, když tato doba má být do r. 1995 počítána plně. Žádala opravit i výši procentní výměry na 38 let, v případě několika chybějících dnů posunout odchod věku do důchodu o tyto dny. Současně pak žádala dorovnání rozdílu mezi původní a zvýšenou částkou důchodu od r. 2017 po změně vyměřovacích základů, tj. jejich posunutí před rok 1986.
13. Žalovaná změnila na základě námitek žalobkyně rozhodnutí ze dne 14. 1. 2019 a výrokem č. I. žalobkyni dle ustanovení § 29 odst. 1 ZDP přiznala od 16. 9. 2017 starobní důchod ve výši 4.539,- Kč. Výrokem č. II. žalovaná odkázala na valorizační nařízení vlády, a to č. 343/2017 Sb., dle něhož náleží po provedeném výpočtu od ledna 2018 starobní důchod ve výši 4.759,- Kč, výrokem č. III. pak dle nařízení vlády č. 213/2018 Sb., náleží starobní důchod od lednové splátky důchodu v r. 2019 ve výši 5.399,- Kč měsíčně.

14. V dalším pak žalovaná popisuje žalobní námitky proti nově vydanému rozhodnutí ve věci, které soud popsal v bodě 11 výše.

15. K uvedeným žalobním námitkám žalovaná zaujala následující argumentaci:

- Žalovaná odkázala zejména na ustanovení **§ 5, a to odst. 1 ZDP, kde pod písm. k)** zákon upravuje, že při splnění podmínek stanovených zákonem, jsou účastny pojištění osoby pečující o dítě a osoby, které jsou vedeny v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí; dále pak **pod písm. s) ZDP ve znění do 31. 12. 2006 upravuje**, že jsou při splnění podmínek zákona, účastny pojištění osoby pečující osobně o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud spolu žijí v domácnosti, podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou. **V odst. 2 písm. d)** tohoto ustanovení pak zákon považuje za účast na pojištění u osob pečujících osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I. – IV., pokud spolu žijí v domácnosti, podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu nebo asistenta sociální péče dle § 83 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb.
 - Dále žalovaná připomněla **znění ustanovení § 16 odst. 3 písm. g) ZDP**, dle něhož účast na pojištění osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I. – IV., pokud spolu žijí v domácnosti, lze po 31. 12. 1995 hodnotit jako vyloučenou dobu pouze v případě, že se nekryje s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu. K tomu pak odkázala i **na ust. § 47k zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, dle něhož se od 1. 1. 2013 odměna pěstouna pro účely zákonů upravujících daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na úrazové pojištění a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti.
 - Žalovaná dále citovala **znění § 19a odst. 1 ZDP**, dle něhož starobní a invalidní důchod pojištěnce, který získal aspoň 15 roků náhradní doby pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. d) nebo § 102a odst. 1 (dále jen „náhradní doba péče o závislou osobu“), nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu vypočteného podle odstavců 2 a 3 a podle § 16. Odst. 2 cit. ustanovení pak hovoří o tom, že u pojištěnce, uvedeného v odst. 1 se náhradní doba péče o závislou osobu pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu považuje
 - a) **Za dobu vyloučenou**, a to i když se kryje s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v § 16 odst. 3 věta čtvrtá, nebo
 - b) **Za dobu pojištění**, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zohledňují pro účely ročního vyměřovacího základu, a to podle toho, co je pro tohoto pojištěnce výhodnější; postup podle písm. a) se přitom týká pouze celého časového úseku, po který se uvedené doby vzájemně kryjí.
16. Žalovaná uvedla, že žalobkyni byl na základě rozsudku Okresního soudu v Jičíně ze dne 11. 4. 1996, čj. P 93/95, který nabyl právní moci dnem 3. 8. 1996, svěřen do výchovy a výživy nezletilý syn její sestry J. P. (později na základě rozhodnutí Městského úřadu Jilemnice změna příjmení na „F.“). Žalobkyně v tomto období současně pečovala i o svoji

sestru L. F., která byla od 1. 6. 2005 do 31. 12. 2006 osobu převážně bezmocnou, od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013 osobu závislou na péči jiné osoby ve stupni II a od 1. 1. 2014 dosud osobou závislou na péči jiné osoby ve stupni III. Tato péče trvala celkem 4.490 dnů, tj. 12 roků a 110 dnů. V období od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2017 žalobkyně pobírala odměnu pěstouna ve výši 96.000 Kč ročně. Protože péče o sestru L. F. netrvala 15 roků, nebyly splněny podmínky § 19a ZDP, proto nelze vyhovět požadavku žalobkyně, aby jí bylo celé období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016 hodnoceno jako doba vyloučená. Vzhledem k cit. ustanovení a vyhotoveným evidenčním listům důchodového pojištění bylo žalobkyni v OLDP ze dne 31. 10. 2019 zhodnoceno období od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2017 jako doba pojištění a současně jí byla výše odměn pěstouna za jednotlivé roky v období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016 vykázána jako vyměřovací základ. Doba od 1. 7. 2017 do 31. 8. 2017 byla hodnocena jako péče o dítě a doba od 1. 9. 2017 do 15. 9. 2017, tj. do dne přiznání starobního důchodu, jako doba pojištění.

17. K žádosti žalobkyně na hodnocení doby pojištění v letech 1986, 1989, 1990 a 1991 jako doby vyloučené a nezahrnutí do vyměřovacího základu částky vyplacené zaměstnavatelem Krkonošské mlékárny, n.p. Trutnov žalovaná uvedla, že tyto částky jsou uvedeny na evidenčním listu důchodového zabezpečení ze dne 20. 9. 2017, který byl vyhotoven OSSZ Trutnov v souladu s ust. § 6 odst. 4 písm. u) zákona č. 582/1991 Sb. Žalovaná odkazuje na § 3a odst. 1 vyhlášky č. 284/1995 Sb., tedy, spadá-li do rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu (§ 18 ZDP) kalendářní rok před rokem 1996, v němž se ve stejném časovém úseku vyskytne hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 a vyloučená doba (§ 16 odst. 4 věta první zákona), stanoví se úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za tento kalendářní rok (§ 16 odst. 2 zákona) pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu
 - a) S přihlédnutím k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob nezahrnou ty vyloučené doby za tento kalendářní rok, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, nebo
 - b) Bez přihlédnutí k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob zahrnou všechny vyloučené doby za tento kalendářní rok, pokud vyloučené doby, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, netrvaly po celý kalendářní rok a takto zjištěný úhrn vyměřovacích základů pojištěnce je vyšší než úhrn vyměřovacích základů pojištěnce zjištěný podle písmene a).
18. Dále s odkazem na § 3a odst. 2 uvedené vyhlášky pro účely zjištění vyššího úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok se výše úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce vypočte podle odst. 1 písm. a) jako součin počtu dní v kalendářním roce a podílu úhrnu hrubých výdělků dosažených v kalendářním roce a počtu dní v kalendářním roce sníženého o ty vyloučené doby, v nichž nebyly dosaženy hrubé výdělky, a podle odst. 1 písm. b) jako součin počtu dní v kalendářním roce a podílu úhrnu hrubých výdělků dosažených v kalendářním roce sníženého o hrubé výdělky dosažené ve vyloučených dobách a počtu kalendářních dnů v tomto roce sníženého o vyloučené doby.
19. Žalovaná dále popsala, jak se citovaná právní úprava promítla do jednotlivých výše uvedených roků. V r. 1986 trvala vyloučená doba po celý rok z důvodu péče o dítě, takže obecně nejsou dány podmínky pro provedení srovnávacího výpočtu, neboť výše úhrnu vyměřovacích základů ve smyslu ustanovení § 3a odst. 1 písm. b) cit. vyhlášky vypočtená

podle vzorce uvedeného v odst. 2 tohoto ustanovení vyjde v případě trvání vyloučené doby po celý rok vždy nula. Podle mzdových listů a dle sdělení samotné žalobkyně částka 401 Kč představuje doplatek ročních prémie za r. 1985, který byl vyplacen v následujícím roce 1986. V daném případě tak tedy nelze postupovat podle ust. § 3a odst. 1 písm. a) uvedené vyhlášky, tj. přihlídnout k hrubému výdělku a nepřihlídnout k těm vyloučeným dobám, v nichž byl tento hrubý výdělek dosažen, neboť se jedná o finanční plnění vyplývající z výdělečné činnosti v předchozím kalendářním roce. Žalovaná proto v r. 1986 žalobkyni započítala jak příjem ve výši 401 Kč, tak i 365 dní vyloučené doby. Stejná situace nastala v r. 1989, kdy částka 200 Kč představuje zálohu ročních prémie za předchozí kalendářní rok a následně i v r. 1990, kdy byla žalobkyni zaměstnavatelem vyplacena částka 643 Kč, která představuje proplacenou dovolenou za předchozí kalendářní rok. K r. 1991 pak žalovaná uvedla, že trvala vyloučená doba po celý rok z důvodu péče o dítě, takže obecně nejsou dány podmínky pro provedení srovnávacího výpočtu dle výše cit. ustanovení, ale vzhledem ke skutečnosti, že příjem v r. 1991 ve výši 4 630 Kč představuje dvouměsíční odstupné při skončení pracovního poměru, má zhodnocení tohoto příjmu, na nějž vznikl nárok v r. 1991 a byl v tomto roce i vyplacen, přednost před zápočtem vyloučené doby. Žalovaná tak v tomto roce započítala žalobkyni dobu zaměstnání od 1. 1. 1991 do 19. 11. 1991 v rozsahu 323 dnů (tuto dobu nevyloučila) a příjem ve výši 4 630 Kč. Období od 20. 11. 1991 do 31. 12. 1991 v rozsahu 42 dnů bylo hodnoceno jako péče o dítě a jako doba vyloučená.

20. K další žalobní námitce žalobkyně, která žádala provedení výpočtu starobního důchodu z výdělků získaných v zaměstnání před r. 1986, poukázala žalovaná na ust. § 18 odst. 1 ZDP, dle něhož je rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Dle odst. 4 věty první tohoto ustanovení se do rozhodného období nezahrnují kalendářní roky před r. 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 7), prodlužuje se rozhodné období před r. 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let. S odkazem na obsah osobního listu důchodového pojištění ze dne 31. 10. 2019, žalobkyně splnila v rozhodném období za roky 1986 až 2016 podmínku získání alespoň pěti kalendářních roků s vyměřovacím základem, proto nebyl důvod k aplikaci ust. § 18 odst. 4 ZDP a prodloužení rozhodného období před r. 1986.
21. Žalobou napadeným rozhodnutím byla žalobkyni dodatečně zhodnocena doba jejího studia na gymnáziu za období od 16. 7. 1976 do 15. 8. 1976 v rozsahu 31 dnů jako náhradní doby pojištění. Žalovaná ve svém vyjádření sdělila, že žalobkyně uplatnila 30. 1. 2019 u MPSV ČR žádost o odstranění tvrdosti zákona, o níž bude rozhodnuto po ukončení soudního řízení. Odkázala i na skutečnost, že je výkonný orgán, povinný dodržovat právní předpisy důchodového zabezpečení a pojištění, není tak na jejím uvážení tyto měnit. Navrhla proto zamítnutí žaloby jak nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – s.ř.s.), ve svém rozhodnutí soud vyšel z popsaného skutkového a právního stavu (§ 77 odst. 2 s.ř.s.).
23. Při jednání soudu dne 10. 5. 2021 soud konstatoval další podání žalobkyně, a to přípis ze dne 21. 2. 2021, v němž žalobkyně prakticky zopakovala své žalobní námitky, uvedla mj., že zákon č. 306/2008 Sb., kterým se novelizuje ZDP, přinesl od 1. 7. 2009 změnu v důchodech pečujících osob, pokud péče trvala dobu kratší než 15 let, je možnost při podání žádosti o starobní důchod požádat o vyloučení doby péče. Obdobné námitky žalobkyně zopakovala i v podání ze dne 2. 2. 2021, připomněla, že je přesvědčena, že pro výpočet jejího důchodu je výhodnější počítat s příjmy ze zaměstnání před rokem 1986. Je rovněž přesvědčena, že rozhodné období 1986 – 2016 je obdobím náhradních dob pojištění, tyto doby jsou tak vyloučeny a rozhodné období je nutné posunout před r. 1986.
24. V průběhu jednání pak žalobkyně vypověděla, že od r. 1986 nevydělávala, plynula jí pouze odměna pěstouna, která nedosahovala ani výše minimální mzdy. Jednotlivé nízké částky, které obdržela v letech 1986 – 1991 (viz bod 18 výše) neměly být započítávány, její důchod by byl vyšší. Nemyslí si, že by takto nízké částky mohly při výpočtu převýšit celoroční výdělky. Žalobkyně soudu předala přípis, z něhož plyne, že u důchodů s nárokem po 31. 12. 2009 je možné požádat, aby v situaci, kdy v rámci rozhodného období pro stanovení výše důchodu došlo ke krytí vyloučené doby s příjmem z výdělečné činnosti, byla při výpočtu důchodu hodnocena namísto příjmu z výdělečné činnosti raději doba vyloučená. Dle § 16 odst. 4 písm. a) ZDP o toto mohou lidé požádat i dodatečně, takže novější právní úprava negativní dopady na výši důchodu eliminuje, při nižších příjmech se k těmto nepřihlíží a vyloučená doba se do součtu vyloučených dob zahrne. Žalobkyně uvedla, že když podávala žádost o důchod, nevěděla, z čeho se bude dávka počítat, těžko mohla odhadovat nejvýhodnější způsob výpočtu důchodu, navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Na náhradu nákladů řízení účtovala jízdné automobilem z místa bydliště k jednání soudu a zpět, když se jedná o celkovou délku 143 km, s průměrnou spotřebou 5,88 l/100 km.
25. Pověřená pracovnice žalované k sdělením žalobkyně uvedla, že ZDP nemá při výpočtu důchodu jakékoliv omezení nejnižší případné částky a odměny pěstouna tak nemají pro zápočet důchodu omezení toho, že nedosahovaly výši minimální mzdy. Dále jsou pro výpočet důchodu paní žalobkyně důležité dvě zásady, první vychází z § 18 odst. 4 ZDP, kdy se při rozhodování nezahrnují výdělky před r. 1986 do výpočtu starobního důchodu, žalovaná postupuje tak, že zjišťuje vyměřovací základy za jednotlivé roky od r. 1986 počínaje. Toto ustanovení pak předpokládá současně existenci alespoň 5 let, kdy žadatel dosáhl vyměřovacích základů, v případě, že tomu tak není, postupuje tak, že zjišťuje, zda před r. 1986 byl takový rok. Jedná se o první celý rok, u žalobkyně je tak konkrétně taková situace, že by jí byl za takového stavu prakticky celý důchod vypočten z výdělku r. 1982, tedy pokud by v celém rozhodném období žádný takový rok nebyl. Toto ustanovení tedy brání žalované, aby vyhověla požadavkům žalobkyně a započítala jí její zaměstnání s výdělky od r. 1978 do r. 1982, neboť zákon předpokládá právě výše uvedený princip, a to, že se jedná o jeden rok, a to ten nejbližší r. 1986. V zápočtu všech vyměřovacích základů by tak žalovaná nemohla vyhovět na základě uvedeného principu. Jako další princip pak zdůraznila pověřená pracovnice žalované znění § 3a vyhlášky č. 284/1995 Sb., který upravuje souběh příjmů a vyloučené doby před r. 1996, s poukazem

na ust. § 16 odst. 4 a 7, upravující tento souběh po r. 1995. Zákon takové porovnání neumožňuje, neboť ho ani neupravuje. Tolik k požadavku žalobkyně upřednostnit výdělků z let 1978 – 1982 před vyloučené doby z titulu pěstounské péče.

26. Byl proveden výpočet důchodu žalobkyně pro případ, že by nebyly započítávány jednotlivé minimální částky, započtené v letech 1986 – 1991, důchod žalobkyně by činil 3.300,- Kč, což je nižší částka, než přiznaný důchod žalovanou. Žalovaná tak při výpočtu důchodu žalobkyně naplnila požadavek ZDP pro přiznání nejvýhodnější částky starobního důchodu. Ze všech uvedených důvodů pak pověřená pracovnice žalované navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné, náhradu nákladů řízení neúčtovala.
27. Krajský soud po projednání a přezkoumání věci dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby, když hodnotil důkazy, obsažené ve spisu, jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - s.ř.s.).
28. K žalobním námitkám žalobkyně, jak uvedeny v bodě 11 krajský soud plně odkazuje na bod 15 – 19 shora, kde vyložil právní úpravu, na níž odkázala žalovaná, tedy znění ustanovení §§ 5, 15, 16, 18 a 19a ZDP, dále pak § 47k zákona č. 359/1999 Sb., a § 3a odst. 1 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Soud plně odkazuje na argumentaci žalované, tam uvedenou, s níž se ztotožňuje, a proto nepovažuje za potřebné ji opakovat v této části svého rozhodnutí. Úvahy žalobkyně o možném výhodnějším postupu výpočtu jejího starobního důchodu nemají oporu v platné právní úpravě. K tomu soud doplňuje, že v rámci každého rozhodovacího procesu žalované je v dávkovém spisu doklad o provedení srovnávacího výpočtu důchodu, kdy dle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, by důchod žalobkyně dle výpočtu činil 2.173,- Kč.
29. K námitce žalobkyně o tom, že zákon č. 306/2008 Sb., který novelizoval ZDP, přinesl od 1. 7. 2009 změnu v důchodech pečujících osob pokud péče trvala dobu kratší než 15 let, a umožnil tak při podání žádosti o starobní důchod o vyloučení doby péče soud připomíná, že znění § 19a ZDP předpokládá pro aplikaci následujícího znění tohoto ustanovení i nadále získání alespoň 15 roků náhradní doby pojištění. U žalobkyně je proto nutné vycházet z ustanovení, která využila žalovaná, a to v souladu s platnou právní úpravou.
30. K námitce žalobkyně o využití jejích výdělkových roků před r. 1986 krajský soud plně odkazuje na jasné vysvětlení argumentace žalované, kterou jí podala pověřená pracovnice při jednání soudu (viz bod 24), tedy, že by bylo možné využít pouze r. 1982, kdy by pro ni výpočet dávky nebyl výhodnější. K námitce, že neměly být započítávány ony výše citované minimální částky, které jí byly vyplaceny v letech 1986 – 1991 pak soud plně odkazuje na argumentaci, osvětlenou v bodě 25.
31. Po přezkoumání věci tedy dospěl soud k závěru, že žalobkyni byl přiznán po dodatečném zápočtu doby studia, jak uvedeno v bodě 3, starobní důchod zcela v souladu s platnou právní úpravou, a to v pro ni nejvýhodnější variantě, žalovaná tak postupovala v souladu se zákonem a nebyly shledány ani žádné vážné vady řízení. Krajský soud proto žalobu žalobkyně hodnotil jako nedůvodnou a v souladu s ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. ji zamítl.
32. Pokud žalobkyně podala žádost o odstranění tvrdosti zákona, o této je kompetentní rozhodnout ministryně práce a sociálních věcí.

V. Náklady řízení

33. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož soud přizná náhradu nákladů řízení účastníkovi, který je ve věci úspěšný. Tím byla v daném případě žalovaná, která však náhradu nákladů řízení neúčtovala, proto soud náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 19. května 2021

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně